Violența împotriva femeilor și femicidul – responsabilitate instituțională, prevenire și cooperare

Distinși reprezentanți ai autorităților statului român,

Stimați reprezentanți ai instituțiilor legislative și judiciare,

Stimați reprezentanți ai societății civile,

Doamnelor și domnilor,

Este o onoare să particip la această reuniune și să abordez un subiect care nu poate lăsa indiferentă nicio societate și nicio instituție responsabilă de protejarea drepturilor fundamentale: violența împotriva femeilor și femicidul.

Dincolo de statistici, dosare penale și calificări juridice, vorbim despre vieți curmate, familii distruse, copii rămași cu traume ireversibile și despre dreptul fundamental al fiecărei femei de a trăi în siguranță, cu demnitate și fără teamă.

Cred că trebuie să pornim de la o realitate pe care nu avem voie să o ignorăm: femicidul, de cele mai multe ori, nu începe în ziua în care o femeie este ucisă. Începe mult mai devreme – prin amenințări, intimidări, control, agresiuni și semnale de alarmă care, uneori, nu sunt recunoscute sau tratate cu suficientă promptitudine.

De aceea, adevărata noastră responsabilitate instituțională nu este doar să investigăm și să sancționăm violența consumată, ci, înainte de toate, să prevenim escaladarea ei și să împiedicăm producerea unor tragedii ireversibile. România a făcut pași importanți în consolidarea cadrului normativ și instituțional de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor, inclusiv prin dezvoltarea instrumentelor de protecție și prin reglementarea distinctă a fenomenului femicidului. Aceste evoluții reprezintă repere importante și oportunități valoroase de dialog și schimb de experiență pentru Republica Moldova.

Totuși, trebuie să recunoaștem că valoarea unei legi nu se măsoară doar prin calitatea textului său, ci mai ales prin capacitatea instituțiilor de a o transforma în protecție reală.

Avem nevoie de mecanisme de intervenție timpurie, de evaluarea permanentă a riscurilor, de reacții prompte la fiecare sesizare și de o cooperare autentică între poliție, procuratură, instanțe, servicii sociale, sistemul medical și organizațiile societății civile.

Nicio instituție nu poate gestiona singură un fenomen atât de complex. Iar fragmentarea responsabilităților nu trebuie să se transforme în vulnerabilitatea victimei.

În egală măsură, consider esențială dezvoltarea cooperării interstatale. Violența împotriva femeilor nu cunoaşte frontiere, iar protecţia victimelor nu trebuie să fie limitată de acestea. România şi Republica Moldova au oportunitatea şi responsabilitatea de a consolida parteneriatul instituțional, schimbul de bune practici, cooperarea judiciară şi instruirea comună a profesioniștilor implicați în prevenirea și combaterea acestor fenomene.

Aș sublinia, totodată, rolul indispensabil al organizațiilor neguvernamentale, care sunt adesea primele care identifică vulnerabilitățile, oferă sprijin victimelor și contribuie la construirea încrederii dintre cetățean și instituțiile statului.

Doamnelor și domnilor,

Prevenirea înseamnă să nu aşteptăm ca o amenințare să devină agresiune, ca agresiunea să devină tentativă de omor și ca o viață să fie pierdută pentru a înțelege că intervenția era necesară.
Înseamnă să construim instituții reziliente, profesioniști bine pregătiți și o societate care nu normalizează violența, nu culpabilizează victima și nu întoarce privirea atunci când cineva cere ajutor.

Aș dori să închei cu o convingere care cred că trebuie să ne unească pe toți:
O femeie nu trebuie să devină o statistică pentru ca instituțiile să înțeleagă că era în pericol.

Succesul nostru nu trebuie măsurat doar prin capacitatea de a face dreptate după producerea unei tragedii, ci, mai ales, prin capacitatea de a o preveni.

Aceasta este responsabilitatea noastră comună și, în același timp, măsura în care societatea noastră respectă cu adevărat viața, demnitatea și libertatea femeilor.